

Position Paper voorstel Europese Commissie herziening Richtlijn consumentenkrediet 2021/0171 (COD)

Den Haag, 4 maart 2022

De Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland (VFN) heeft kennis genomen van het voorstel van de Europese Commissie tot herziening van de Richtlijn consumentenkrediet, het BNC-fiche van de kabinet en de schriftelijke inbreng van de leden van de vaste Commissie Financiën ten aanzien van het fiche en de beantwoording ervan door de minister.

Consumptief krediet draagt in belangrijke mate bij aan de Europese en Nederlandse economie. Het maakt bijvoorbeeld voor consumenten de aankoop van goederen mogelijk, zoals auto's en wasmachines en producten, maar ook goederen die wenselijk zijn voor de energietransitie, zoals zonnepanelen of een warmtepomp. Het is daarom belangrijk dat wijzigingen in de Europese regelgeving zorgvuldig worden afgewogen en duidelijk gerechtvaardigd zijn om zowel de consumentenbescherming, de economie als de energietransitie ten goede te komen.

De VFN vraagt met name uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

- **Uitbreiding toepassingsbereik herziene Richtlijn consumentenkrediet is wenselijk**
De VFN steunt het door de Commissie voorgestelde uitgebreide toepassingsbereik van de richtlijn. Met dit voorstel worden alle entiteiten die zich professioneel bezighouden met het aanbieden van krediet aan consumenten onderworpen aan de herziene richtlijn. Dit is enerzijds wenselijk om de bescherming van consumenten in de hele consumptief kredietmarkt te waarborgen en herstelt anderzijds het ongelijke speelveld tussen verschillende kredietaanbieders in de lidstaten.
- **Proportionele toepassing van de bepalingen van de herziene richtlijn**
De bepalingen van de herziene richtlijn dienen volgens de VFN proportioneel te worden toegepast, afhankelijk van de aard, duur, complexiteit en waarde van het krediet. Een niet proportionele toepassing van de richtlijn zal leiden tot hogere kosten of tot het verdwijnen van producten en diensten, wat ertoe leidt dat dat bepaalde groepen consumenten uitgesloten worden van de consumptief krediet markt.
- **Information overload leidt niet tot betere bescherming van de consument**
Het voorstel van de Europese Commissie met betrekking tot de informatieverplichtingen vergroot naar de mening van de VFN het risico van een 'information overload', die niet in het belang is van de consument. Ook is het onduidelijk welke toegevoegde waarde deze nieuwe eisen bieden ten opzichte van wat vandaag al met consumenten wordt gedeeld. Om ervoor te zorgen dat consumenten wel een weloverwogen beslissing kunnen nemen is het juist wenselijk om de hoeveelheid en duplicatie van informatie in de precontractuele en contractuele fase te verminderen.

Op de volgende pagina's maakt de VFN artikelgewijze opmerkingen, bij verschillende bepalingen van het voorstel van de Europese Commissie en worden een aantal voorstellen gedaan tot wijziging van een aantal daarvan. In een bijlage doen we een aantal voorstellen voor amendementen op een aantal bepalingen van de voorgestelde richtlijn.

Met vriendelijke groet,

Mr. J.J.T. Beerepoot (Secretaris VFN)

Artikelsgewijze opmerkingen bij voorstel tot herziening van Richtlijn consumentenkrediet

Artikel 2 – Toepassingsgebied

De VFN steunt de door de Europese Commissie voorgestelde uitbreiding van het toepassingsgebied. Alle entiteiten die zich professioneel bezig houden met het aanbieden van financiële diensten aan consumenten dienen volgens de VFN onderworpen te zijn aan Europese regelgeving, daarop gebaseerde nationale wet- en regelgeving en nationaal toezicht. Dit is enerzijds wenselijk om de bescherming van consumenten in de hele consumptieve kredietmarkt te waarborgen en anderzijds herstelt het ongelijke speelveld tussen verschillende kredietaanbieders in de lidstaten.

Wel is het van belang al te voorschrijvende bepalingen en standaardisatie te vermijden, om flexibiliteit te behouden en te zorgen dat regelgeving in verhouding staat tot de aard, duur, complexiteit en waarde van het krediet. De VFN is derhalve voorstander van invoering van een proportionele toepassing van de richtlijn door middel van een lichter regime voor eenvoudige, gevestigde producten en/of het richten op specifieke producten/problemen waar een duidelijke, op feiten gebaseerde behoefte is (bijvoorbeeld extreem hoge kosten op korte termijn krediet of hoge vergoedingen voor vertraagde betaling). Een niet proportionele toepassing van de richtlijn zal leiden tot hogere kosten of het verdwijnen van producten en diensten en tot financiële exclusie, gevolgen voor klanten die eenvoudige kleine kredieten het meest nodig hebben.

Artikel 5 – Verplichting op kosteloos informatie te verstrekken

De VFN is van mening dat het wenselijk is dat aan artikel 5 een lid wordt toegevoegd waarin wordt bepaald dat wanneer de consument wenst dat additionele informatie wordt verstrekt of met een hogere frequentie en/of op een andere wijze dan contractueel is overeengekomen, hier redelijke kosten voor in rekening mogen worden gebracht.

Artikel 6 – Non-discriminatie

Volgens artikel 6 van het voorstel is het kredietverstrekkers niet toegestaan om onderscheid te maken tussen consumenten op basis van hun nationaliteit of legale verblijfplaats. De VFN begrijpt en onderschrijft de geest van dit artikel, maar heeft grote zorgen ten aanzien van de praktische toepassing. Als gevolg van bestaande discrepanties tussen de toepasselijke wettelijke kaders in de lidstaten en praktische uitdagingen is het bijzonder moeilijk om grensoverschrijdende activiteiten te ontplooien.

- Artikel 19 van het voorstel bepaalt dat kredietverstrekkers toegang moeten hebben tot databases in alle lidstaten om de kredietwaardigheid in grensoverschrijdende situaties te kunnen vaststellen. Echter, het is zeer de vraag of deze bepaling uitvoerbaar is en zo ja wanneer.
- Daarnaast is het de vraag hoe documenten (bijvoorbeeld het bewijs van inkomen) in een buitenlandse taal en gebaseerd op verschillen in contractuele- en belastingregels door kredietverstrekkers geverifieerd kunnen worden.
- Ook is het de vraag of de consument die een lening aanvraagt in een andere lidstaat het kredietproduct en het proces zal begrijpen, in het bijzonder wanneer de documentatie in een buitenlandse taal is gesteld.
- Ten slotte ondermijnt het voorstelde artikel volgens de VFN het principe van contractsvrijheid dat ook door het Europese recht wordt erkend.

Volgens de VFN kan dit artikel daarom het beste worden geschrapt of zou op zijn minst moeten worden verduidelijkt dat dit artikel niet afdoet aan mogelijkheid om de kredietwaardigheid van de consument vast te stellen en aan de vrijheid om al dan niet een lening te verstrekken.

Artikel 7-13, 20-21 – Informatievereisten

Het voorstel van de Europese Commissie met betrekking tot de informatieverplichtingen vergroot naar de mening van de VFN het risico van een ‘information overload’, die niet in het belang is van de consument. Ook is het onduidelijk welke toegevoegde waarde deze nieuwe eisen bieden ten opzichte van wat vandaag al met consumenten wordt gedeeld.

Een voorbeeld hiervan is het voorstel om naast de bestaande Europese Standaardinformatie inzake Consumentenkrediet (SECCI) een nieuw Europees Standaardoverzicht inzake Consumentenkrediet (SECCO) te introduceren, gecombineerd met toegenomen algemene informatie (artikel 9) en nieuwe vereisten voor adequate toelichtingen (artikel 12). Het voorgestelde kader zal volgens de VFN niet het doel van een beter geïnformeerde consument of een betere besluitvorming door de consument bereiken. Volgens de VFN zal dit zorgen voor verdere verwarring bij consumenten die aanbiedingen proberen te begrijpen en te vergelijken.

Om ervoor te zorgen dat consumenten juist wel een weloverwogen beslissing kunnen nemen is het volgens de VFN nodig om de hoeveelheid en duplicatie van informatie in de precontractuele en contractuele fase te verminderen. De VFN verwelkomt daarom het voornemen van het kabinet om te kijken of bestaande informatieverplichtingen beperkt kunnen worden.

Artikel 8 – In reclame op te nemen standaardinformatie

De voorgestelde regels met betrekking tot reclame erkennen alleen beperkingen wanneer deze worden toegepast op traditionele media, zoals radioreclame, en biedt geen oplossing voor de overdaad aan informatie die via digitale media verstrekt zou moeten worden. De mogelijkheid om informatie aan te passen aan digitale informatiemiddelen, bijvoorbeeld door banners en Google advertenties, moet volgens de VFN worden verduidelijkt.

Artikel 10 en 11 – Precontractuele informatie

Zoals hierboven opgemerkt stelt de Commissie voor om naast de al bestaande SECCI een aanvullende SECCO te introduceren. Om ervoor te zorgen dat consumenten een weloverwogen beslissing nemen is het volgens de VFN juist nodig om de hoeveelheid en duplicatie in de precontractuele en contractuele fase te verminderen.

Daarnaast introduceert het voorstel de verplichting om tenminste één dag van tevoren, voordat de consument door een overeenkomst wordt gebonden, de precontractuele informatie te verstrekken, dan wel, als deze informatie precontractuele minder dan één dag voordat de consument door een overeenkomst wordt gebonden, dat de consument op papier of duurzame drager wordt herinnert aan de mogelijkheid om de overeenkomst te herroepen.

Aangezien het al bestaande recht van herroeping (artikel 14 van de huidige richtlijn), zal dit niet leiden tot een merkbaar voordeel leiden voor de consumenten, maar juist leiden tot verwarring voor consumenten die een overeenkomst willen sluiten op de verkooplocatie of in een e-commerce situatie. Uit praktisch oogpunt zou het volgens de VFN voldoende moeten zijn dat de SECCI/SECCO moet worden verstrekt vóór de ondertekening van de kredietovereenkomst en daarnaast de consument te herinneren aan het herroepingsrecht door middel van een mail- of sms-bericht.

Artikel 13 – Gepersonaliseerde aanbiedingen op basis van geautomatiseerde verwerking

Geautomatiseerde besluitvormingsprocessen en de plicht om te informeren wanneer persoonsgegevens niet van de consument zelf zijn afgeleid ('profiling') zijn momenteel al onderworpen aan regelgeving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Daarnaast zullen in komende EU-kader inzake kunstmatige intelligentie nieuwe eisen worden gesteld. Om overlapping van regelgeving en het risico op inconsistenties tussen de CCD en andere Europese regelgeving te vermijden stelt de VFN voor artikel 13 te schrappen.

Artikel 14 – Koppelverloop en gebundelde verkoop

Dit artikel bepaalt dat koppelverkoop verboden is, tenzij kan worden aangetoond dat dit een duidelijk voordeel voor de consument zou opleveren, rekening houdend met de beschikbaarheid en prijzen van dergelijke producten op de markt.

De VFN is van mening dat deze bepaling verduidelijkt zou moeten worden. Zonder duidelijke toelichting is moeilijk te beoordelen wat wordt verstaan onder "een duidelijk voordeel". Daarnaast zal deze bepaling waarschijnlijk leiden tot uiteenlopende bepalingen in de wetgeving van de lidstaten.

Artikel 18 – Beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument

Verantwoorde kredietverlening is een gedeeld belang van kredietverstrekkers, consumenten en de samenleving als geheel. De verplichting om de kredietwaardigheid van de consument goed te beoordelen behoort tot de kernactiviteiten van financiële instellingen. In de Nederlandse wetgeving zijn de verplichting de kredietwaardigheid van de consument te beoordelen geregeld in Hoofdstuk 4, afdeling 4.3.1.3 van de Wet op het financieel toezicht Wft en in Hoofdstuk 10, afdeling 102 van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft.

De mate van kredietwaardigheidsbeoordeling dient volgens de VFN afhankelijk te zijn van het de aard, de duur, de complexiteit en het bedrag van het aangeboden krediet. Tenzij er een lichter regime wordt ingebouwd, zullen kleine leningen en leningen met slechts beperkte kosten onder het volledige kader van het voorgestelde artikel 18 vallen. Dergelijke kredieten worden vaak gebruikt voor de aanschaf van goederen als een mobiele telefoon, tv of wasmachine. Dit kan betekenen dat dergelijke kredieten niet meer zullen worden aangeboden omdat ze niet meer winstgevend kunnen worden aangeboden. De verificatie van inkomsten en lasten brengt namelijk kosten voor de kredietverstrekker met zich mee, kosten die bij kleine kredieten nu eenmaal zwaarder wegen dan grote kredieten aangezien de kosten voor verificatie grosso modo gelijk zullen zijn.

De beslissing om de consument al dan niet een krediet toe te kennen dient bij de kredietverstrekker te berusten, in lijn met zijn bedrijfsmodel en risicobeleid en met inachtneming van relevante non-discriminatiebepalingen. Het recht dat de consument op grond van de AVG heeft om onjuiste informatie te corrigeren vormt volgens ons het belangrijkste middel om de kredietwaardigheidsbeoordeling te betwisten. De aanvrager van een krediet dient in dit kader voldoende geïnformeerd te worden over geautomatiseerde verwerking en de criteria op basis waarvan een beslissing is genomen. Anderzijds kan een onnodig uitgebreide openbaarmaking van het geautomatiseerde verwerking bedrijfsgeheimen onthullen en het risico op frauduleuze activiteiten van de consumenten vergroten. In dit kader dit volgens ons het voorgestelde lid 6 geschrapt te worden.

Artikel 26 – Herroepingsrecht

Het herroepingsrecht in de huidige richtlijn consumentenkrediet (artikel 14) is goed ingeburgerd bij de consument en is bij uitstek een instrument dat kan worden gebruikt om de mogelijke problemen te

adresseren die ontstaan als gevolg van digitalisering en de snelheid waarmee de consument keuzes maakt. Het geeft een oplossing voor het ondoordacht of overhaast aangaan van krediet. Volgens de VFN zou daarom in de precontractuele en contractuele informatie het recht om de overeenkomst te herroepen benadrukt moeten worden. De bescherming van de consument is daar meer mee gediend dan het verstrekken van een grote hoeveelheid informatie met het bijkomende risico dat de consument door de bomen het bos niet ziet.

De voorgestelde bepaling met betrekking tot het herroepingsrecht bevat echter geen concrete en definitieve beperking in tijd van het herroepingsrecht met als gevolg dat immateriële fouten ten aanzien van de verstrekte informatie onvoorziene en vergaande beperkingen kan hebben voor reeds langlopende of zelfs geëindigde overeenkomsten. Daarom dient volgens de VFN in dit artikel een bepaling te worden opgenomen die inhoudt dat het herroepingsrecht na een bepaalde tijd na de totstandkoming van de overeenkomst expireert.

Artikel 29 – Vervroegde aflossing

Uit de evaluatie van de huidige richtlijn is gebleken dat het bestaande recht op vervroegde aflossing is goed bekend bij de Europese consument.

De VFN vindt het belangrijk dat kredietverstrekkers worden gecompenseerd voor legitieme initiële kosten, dat wil zeggen verplichte en onvermijdelijke kosten die rechtstreeks verband houden met het opzetten van een krediet, distributiekosten en kosten in verband met de door de consument gevraagde toegevoegde diensten. De VFN is daarom van mening dat het voorstel zou moeten worden gewijzigd om ervoor te zorgen dat vergoedingen die, geheel dan wel gedeeltelijk, zijn betaald vóór vervroegde aflossing en die overeenkomen met daadwerkelijk aan de consument verleende diensten of daadwerkelijk door de kredietgever gemaakte kosten, evenals kosten die zijn betaald aan derden niet hoeven te worden vergoed.

In lid 4 van het artikel wordt voorgesteld dat de lidstaten mogen bepalen dat de kredietgever alleen recht heeft op de vergoeding van kosten indien het bedrag van de vervroegde aflossing een in de nationale wetgeving vastgelegde drempel overschrijdt. De VFN is van mening dat deze bepaling dient te worden verwijderd. De grond voor de vergoeding is immers de schade die door de kredietverstrekker wordt geleden en niet de materialiteit ervan.

Voor meer informatie:

mr. J.J.T. (Hans) Beerepoot (Secretaris)

h.beerepoot@vfn.nl

06-3068939